

Lions Rent Vatten

Rese- och projektrapport Tanzania 2022-11-03 – 2022-11-15

Rapporten består av reseplanering/dagbok samt faktadel med beskrivning av respektive projekt.

I resan deltog Magnus Svensson och Mats Bucht från LRV samt Annika Velin och Sten-Yngve Södergren på egen bekostnad. Vid alla aktiviteter har vår koordinator Dr Peter Nkulila och vår vattenkonsult Eng Magumbo Mbwana Bakari deltagit.

Lions Rent Vatten

Rese- och projektrapport Tanzania 221103 -- 221115

Reseplanering

DAY	DATE	TIME	ACTIVITY	RESPONSIBLE
THURSDAY	03.11.2022	03.10 -	Arrival at D.I. Airport	Visitors
		03.40 – 07.00	Arrival at Oasis hotel for a rest	Nkulila
		07.00 – 10.00	Breakfast	All
		10.00 – 11.00	Courtesy call to R.M and some discussions	Magumbo
		11.00 – 12.00	Courtesy all to R. Commissioner and discussion	RM
		12.00 -	Lunch	
		13.00 - 14.00	Courtesy call to Morogoro Ruwasa D. Manager	Nkulila DM
		14.00 - 16.00	Courtesy call to Mvomero Ruwasa D. Manager	Nkulila DM
FRIDAY	04.11.2022	08.00 - 18.00	Visit Kibati	DM
SATURDAY	05.11.2022		Reserve day	
SUNDAY	06.1.2022	09.00 – 15.00	Trip to Malinyi	All
MONDAY	07.11.2022	09.00 – 10.00	Courtesy call to R. Manager and discussions	Nkulila
		10.00 – 11.00	Courtesy call to D. Commissioner	DM
		11.00 – 14.00	Visit Sofi Mission and Kiswago water supply	DM
		14.00 – 15.00	Discussions with village leaders on the project and signing G.C.	DM
		15.00 - 18.00	Visit Sofi Majji	DM
		18.00-	To Malinyi for night rest	All
TUESDAY	08.11.2022	09.00 – 11.00	Visit Ipera Asilia water project.	DM
		11.00 – 14.00	Discuss with village leaders on the project works and signing G.C.	DM
		14.00 – 15.00	Back to Malinyi	
		17.00 – 19.00	Get together meeting Malinyi	LPW
WEDNESDAY	09.11.2022	09.00 – 17.00	Trip back to Morogoro Stop to visit Fabian	All
THURSDAY	10.11.2022	08.00 – 10.00	Courtesy call to Ruwasa District Manager Gairo	Nkulila
		10.00 – 10.30	Courtesy call to District Commissioner	DM
		10.30 – 12.00	Trip to Leshata meet local leaders	DM
		12.00 – 19.00	To Idibo sightseeing the project and back	DM
FRIDAY	11.11.2022	08.00 – 19.00	Visit Tawa, Kongwa and Duthumi water supply	DM
SATURDAY	12.11.2022	08.00 – 15.00	Visit Melela and Mgeta water supply	DM
		17.00 – 20.00	Get together meeting	LPW
SUNDAY	13.11.2022	10.00 – 15.00	Trip to Dar es Salaam	LPW
		15.00 – 16.00	Meeting LIONS Club leaders in Dar es Salaam	LPW
		16.00 -	To Sunrise	
MONDAY	14.11.2022		Report writing	Visitors
TUESDAY	15.11.200	04.00 -	Depart airport	Visitors

För information: tanzaniska shilling (Tzs) 1.000 motsvarar cirka 4,50 SEK.

Lions Rent Vatten

Rese- och projektrapport Tanzania 221103 -- 221115

Dagboksanteckningar

Torsdag 3 november

Ankomst till Dar es Salaam kl. 04.00. Mött av Peter och Ahtumani. Till Oasis cirka kl. 09.00 torsdag morgon.

Hövlighetsbesök och ankomstnämnan på kontor för RUASA Regional Manager Morogoro, RUWASA District Managers för Morogoro och Mvomero samt länsstyrelsen och RAS.

Fredag 4 november

Kl. 09.00 start mot Kibati med upphämtning av RUWASA representant på vägen. Möte på Ward kontor med diskussion om hur vattensystemet fungerar. Kibati använder i borrhålet utan i stället ytvatten från långt borta. Detta p.g.a. lägre driftskostnader trots att detta vatten inte är rent och orsakar magsjukdomar. Diskuterar olika möjligheter och vi ger tillstånd att sälja generatören för att i stället installera solceller vilket sänker driftskostnader. Förslag pumpa vatten från borrhålet till sjukhuset samt ett antal tappställen.

Besök på sjukhuset där läkaren berättade att de gör cirka 10-15 kejsarsnitt per månad. Detta skulle varit omöjligt utan Sten Jansson projekt för Barn- och mödrahälsovård med bygge av hus för kirurgi, utrustning och utbildning.

Åter cirka kl. 19 med blankslitna bakdäck. Köp av nya på lördag.

Lördag 5 november

Ledig dag. Sightseeing i Morogoro stad med bl.a. den nya marknaden samt studium av järnvägstrafiken. Temperatur cirka 35 grader i skuggan vilket det också blir under resten av vistelsen.

Söndag 6 november

Kl. 09.00 avresa mot Malinyi. Vägen lite bättre p.g.a. att vägarbetena kommit längre och det varit torrt än längre tid. Torkan är dock ett stort problem eftersom regnperioden med start i oktober uteblivit. Mycket lite vatten i floderna. Framme cirka kl. 18. Diskussion med och bjudna på middag av RUWASA Manager Gairo. Meny kokta ägg, hönsoppa och kaffe.

Lions Rent Vatten

Rese- och projektrapport Tanzania 221103 -- 221115

Måndag 7 november

Varma nätter i Malinyi, cirka 30 grader, ingen air-condition och tidig tupp och traktor utanför fönstret. Frukost kl. 8 och sedan med RUWASA Manager till RUWASA kontor och därefter District Commissioner.

Besök på det nya projektet Kiswago. Först till Sofi

Mission där tanken som också ska försörja Kiswago håller på att byggas. Därifrån till Kiswago (rörledning cirka 7 km med att antal vattenposter på väggen) där ytterligare vattenposter byggs. Ceremoni på torget inför stor folksamling. Information om vad som ska göras inkl. frågor och förklaringar samt redogörelse för var och ens åtaganden och ekonomi för projektet. Sedan till Sofi Mission för uppföljning av det i januari överlämnade projektet. Fungerar bra så när som några problem med en pumpmotor p.g.a. spänningsvariationer i elnätet. Tillbaka runt kl. 18.

Lions Rent Vatten

Rese- och projektrapport Tanzania 221103 -- 221115

Tisdag 8 november

Cirka kl. 9 på väg mot Ipera Asilia. Byn saknar väg och efter diverse irr- och skumpfärder framme cirka kl. 11.30. På samma sätt som i Kiswago ceremoni på torget inför stor folksamling. Information om vad som ska göras inkl. frågor och förklaringar samt redogörelse för var och ens åtaganden och ekonomi för projektet. Innan hemfärd besök på det lokala bryggeriet dock utan provsmakning.

På hemvägen besök på ett projekt där Magumbo håller på att bygga ett vattentorn.

Kl. 18 Get Together med många – alltför många – personer. Dock trevligt samt dessutom medverkan av District Commisioner.

Onsdag 9 november

God frukost på "lilla" frukoststället med pannkakor och Magumbo behöver lära ut matematik för att få ihop till ett kvitto åt oss. Avresa mot Morogoro kl. 10. Lunch på Vocational School i Mikumi och åter i Morogoro cirka kl. 18. Lite kvällsprat med Einar (norrmannen från januari) och nya norska ungdomar.

Lions Rent Vatten

Rese- och projektrapport Tanzania 221103 -- 221115

Torsdag 10 november

Kl. 8 avresa mot Gairo och RUWASA kontor. Möte med Gairo Manager som tyvärr verkar vara rätt ointresserad. Påpekade bristerna i Idibo med grävning för rör m.m. Vidare till Leshata borrhål och tank. Möte med CBWSO och för Leshata fungerar allt bra. I Idibo möte på bykontor. Rör ligger i dagen och några vattenposter är ej anslutna. Löfte från byn samt RUWASA representant att allt ska vara åtgärdat inom 2 månader. Hem via Berega och åter cirka kl. 18.

Fredag 11 november

Avresa kl. 8 mot Kongwa och Duthumi. Med åker tre personer från RUWASA. Först till Mvuha och distriktskontoret. Ahtumani (vår chaufför) upptäcker att vi har punktering och vi får slangen lagad vid vägkanten i Mvuha av en barndomskompis till Ahtumani.

Fortsätter och är på bykontoret i Kongwa vid kl. 12.30. I Kongwa är det stora problem. Vi får en uppräknig på allt som inte fungerar. I princip används inte vattensystemet utan vatten hämtas från floden eller från området med bevattnig.

Medvetenheten är mycket låg för riskerna av orent vatten. Eftersom nästan inga intäkter finns heller inga pengar för underhåll. Vi konstaterar att allt sköts dåligt av CBWSO och RUWASA.

Lions Rent Vatten

Rese- och projektrapport Tanzania 221103 -- 221115

Vidare till Duthumi med ankomst kl. 14.30. En helt annan upplevelse. Allt fungerar utmärkt och stora utbyggnader av systemet har skett. Duthumi har återgått till COWOSO och det är den ursprungliga gruppen som hanterar systemet. Prisnivån har stigit till cirka Tshs 50 per 20 liter samt intäkter kommer nu också från sjukhuset. Detta medför en mycket god ekonomi. Vi ger också tillstånd att sälja generatoren för att ersätta med solceller samt behålla

TanESCO som back-up. Detta bör kunna sänka driftkostnaderna. Åter cirka kl. 19.

Lördag 12 november

I väg vid cirka kl. 8 till Melela och Mgeta med RUWASA representant och Fabian (nu efter befordran på MOWASA, städernas motsvarighet till RUWASA). Först till Fabians kontor och hälsar på hans chef samt hela MOWASA styrelsen.

I Melela träffar vi CBWSO vid borrhålet. Problemet med att mängden pumpat vatten är liten. Magumbo påpekar än en gång att nuvarande pump är fel och att byte till den ursprungliga pumpen troligen löser problemet. Vi ger också tillstånd att sälja generatoren för att ersätta med solceller för lägre driftkostnader. Vidare till Mgeta och möte med CBWSO. Här är det vatten från ett intag i en ström högt uppe i bergen. Driftkostnaderna är låga så kostnaden för vatten är mycket låg. Dock behövs underhåll bl.a. för att rören spricker p.g.a. högt tryck samt att de sätts igen med sand. Pengarna räcker inte till underhållet och efter diskussion kommer förslag om att höja vattenavgiften. I övrigt väl fungerande. Åter vid cirka kl. 17.

Kl. 19 Get Together med cirka 15 vänner på Savoy Hotel. Kyckling, ugali, pommes, öl, vin, vatten och diverse tal och samtal. Härlig kväll.

Lions Rent Vatten

Rese- och projektrapport Tanzania 221103 -- 221115

Söndag 13 november

Utcheckning och avresa till Dar es Salaam kl. 10. Resan tar lång tid men vi hinner fram till hotellet för träff med DG Mustansir och hans team kl. 15. De bjuder på lunch och därefter diskussion om hur LRV's projekt kan stötta Lions i Tanzania. Mötet avslutas med standar, märkes och medaljutdelningar.

Till Sunrise Beach cirka kl. 18 och stort adjötagande av Magumbo, Peter och Ahthumani.

Måndag 14 november

Lat dag med lite administration på Sunrise. Avresa kl. 23 mot flygplatsen för flyget kl. 04.00 tisdag morgon.

Tisdag 15 november

Avresa med flyg kl. 04.00. Via Istanbul och ankomst Köpenhamn kl. 17.15 till ett kallt och rått klimat. Stor skillnad från en dagstemperatur på mellan 30 och 35 grader.

Lions Rent Vatten

Rese- och projektrapport Tanzania 221103 -- 221115

Faktadel från respektive projekt

Uppföljning av projekt:

Vid flera uppföljningar önskar CBWSO ytterligare donationer för diverse åtgärder. Vi säger konsekvent nej. I stället för vi diskussion om hur CBWSO själv kan skaffa sig bättre ekonomi för att kunna åtgärda fel. Det handla om bl.a. prissättning, hur pengar samlas in, effektivare förbyggande underhåll och utbyte av energisystem.

Med anledning av de problem som observerats vid besök på de olika vattenanläggningarna har vi efter hemkomst skickat brev till RUWASA Manager Morogoro Region med bl.a. följande innehåll:

Observations by Lions Pure Water during visit 2022-11-01 – 2022-11-15

During time mentioned above Lions Pure Water (LPW) representatives visited water projects with financing from Lions Pure Water. At all visits representatives of RUWASA attended. We thank RUWASA for the welcome of LPW and for the interest of taking part of LPW's visit.

The visit included projects handed over before and upstart of two new projects. At the visits following observations were made that LPW consider to be manged:

New projects:

- Ipera Asilia. The project is a new project. LPW will initiate the purchase of pipes and material for the water tower as soon as possible. LPW presupposes RUWASA will coordinate trench digging with the laying of pipes.

- Kiswago from Sofi Mission. The project is a new project. LPW will initiate the purchase of pipes as soon as possible. LPW presupposes RUWASA will coordinate trench digging with the laying of pipes. LPW also noticed that the building of the new tank in Sofi Mission is ongoing.

Follow up old projects:

- Idibo Leshata. In the project four dps remains in the Idibo area. LPW noticed that the trench digging is ongoing. LPW presuppose RUWASA will handle the pipes laying and connect the remaining dps.

- Kibati. LPW noticed the villagers use the water from the gravity system. This water is not considered to be pure. The groundwater is standing idle mainly due to operating costs. LPW suggest and allows the generator to be sold and exchanged for a solar panel system with electricity connection as backup. The operation cost will be reduced. Further the ground water to be connected to the Health Centre and some dps and the water charged according to operating and maintenance costs for the updated groundwater system.

- Melela. At LPW last visit it was said not enough water was pumped from the borehole to the tank. The reason is probably that the wrong type of pump is used. LPW suggest installing the original pump in the borehole. Furthermore LPW allows the generator to be sold and exchanged for a solar panel system with electricity connection as backup. The operation cost will be reduced.

- Mgeta. The pressure in the pipes is to high causing the pipes to burst. Valves for reducing the pressure is necessary. Also there is clogging in the pipes. LPW recommends the CBWSO to adjust

Lions Rent Vatten

Rese- och projektrapport Tanzania 221103 -- 221115

the price for water in order to have funds for repair. The operating costs for the system are low but maintenance is required.

- Kongwa. LPW experienced that both technical and awareness needs a throughout revisal. Due to poor awareness the pure water is hardly not used. Thus the collection is very low. The water system and the motorized pumps suffers from several malfunctions. In order to get back to a functioning system RUWASA is recommended to perform a major overhaul.

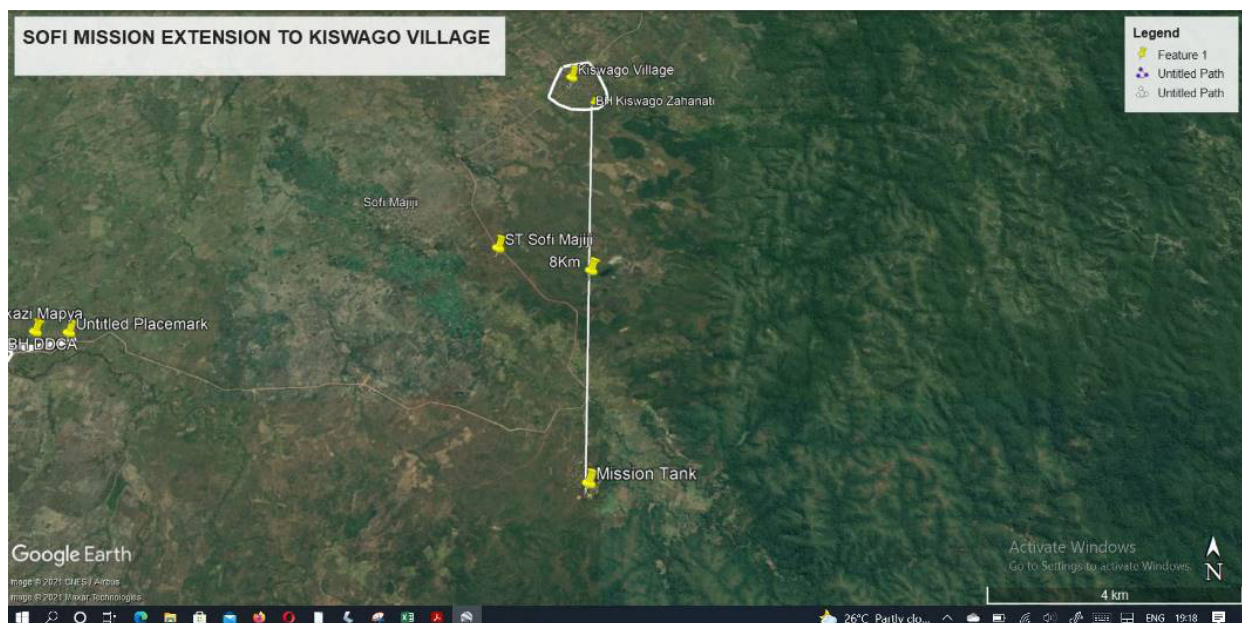
- Duthumi. The project is managed by the initial COWSO. The price level has been adjusted. Further expansions are planned. The economy is very good through good collection and planned savings/expansions. LPW suggest and allows the generator to be sold and exchanged for a solar panel system with electricity connection as backup in order to reduce operating costs.

Any questions or comments regarding our observations is welcome. LPW expects RUWASA to give feed-back on the above. LPW will continue to come to visit and discuss water projects. We look forward to the next visit with the hope that the above observations will be corrected.

Nya uppstartade projekt:

- Kiswago Sofi Mission, Malinyi District

Projektet berör cirka 10.400 personer i området mellan Sofi Mission och Kiswago samt själva Kiswago. I Sofi Mission finns vattenanläggning och borrhål med tillräcklig kapacitet som även räcker för utbyggnad. Projektet innebär byggnad av en tank på 150 m³ i Sofi Mission (bekostas av RUWASA) samt olika typer av rörledningar och vattenposter till och i Kiswago. Projektet är totalt budgeterat till cirka 1,5 milj kr varav LRV/LCIF cirka 950 tkr. Projektet prioriterat av distriktet. Avtal med RUWASA är skrivet och projektet är uppstartat

Lions Rent Vatten

Rese- och projektrapport Tanzania 221103 -- 221115

- Iperia Asilia, Malinyi District

By utan vägar med cirka 7.800 personer. Ett borrhål finns med mycket god kapacitet. Borrhålet förses med en pump, solceller för el, tank om 50 m³, några vattenposter och lite rör.

Uppskattad kostnad cirka Tzs 64 milj. eller 256.000 kr motsvarande cirka 43 kr/person.

Projektet är totalt budgeterat till cirka 650 tkr. Avtal med RUWASA är skrivet och projektet är uppstartat.

Lions Rent Vatten

Rese- och projektrapport Tanzania 221103 -- 221115

Liten ordlista:

Act. (acting)	Tillförordnad
BoQ (Bill of quantity)	Detaljerad beräkning och sammanställning av material och arbetskostnader
Contractor	Underleverantör av varor och tjänster. Upphandlas av distrikten för projektgenomförande (helt eller delvis)
CBWSO	Community Based Water Supply Organisation. Ersätter fr.o.m. 2021 Cowso. Organisationen är knuten till RUWASA som också utser medlemmar varav några från byn. I gruppen finns också tekniker m.fl. Ansvarar för vattenanläggningen.
COWSO	Community Owned Water Supply Organisation (grupp ansvarig för lokal vattenanläggning)
DAS	District Administrativ Secretary – andre person hos District Commisioner
DC	District Commisioner av presidenten personligen utsedd person för övervakning av distriktet
DE	Distriktsingenjör – bygg, väg m.m.
DED (District Executive Director)	Högste tjänsteperson inom distriktet/kommunen
Division	Samorganisation för flera wards
DMO (District Medical Officer)	Läkare och medicinskt ansvarig inom distriktet/kommunen
DNO (District Nurse Officer)	Ansvarig för sjuksköterskor inom distriktet/kommunen
DPLO (District Planning Officer)	Samordningsansvar för distriktets projekt
DWE (District Water Engineer)	Vattenansvarig inom distriktet/kommunen
DWM (District Water Manager)	Tillhör RUWASA vattenorganisationen
RWM (Regional Water Manager)	
GC Grant Condition	Avtal mellan LRV och myndigheter/distriktet om projektets omfattning, kostnader m.m. samt LRV bidrag.
Gouvernement	Statligt
iWash	Sammanslutning av stora USA och Brittiska hjälporganisationer inriktade på sanitet, hälsovård och vatten
Lions Mödravård	Projekt som drivs av Sten Jansson finansierat av Världens Barn och LCIF
LRV/LPW	Lions Rent Vatten/Lions Pure Water projektet
Maji	Vatten
MoU Memorandum of Understanding	Avsiktsförklaring, används för ögon- och mödravårdsprojekt
MP	Member of parliament, riksdagsperson
NGO	Non Governemental Organisation (icke statlig organisation, ideell eller inte vinstdrivande)
RAS (Regional Administrative Secretary)	Länsråd i regionen/länet
RC	Landshövding
RMO (Regional Medical Officer)	Läkare och medicinskt ansvarig inom regionen/länet
RUWASA	Rural Water Supply and Sanitation Agency – organisation styrd direkt från vattenministeriet med totalansvar för vatten och sanitet
RWE (Regional Water Engineer)	Samordnare vattenfrågor i regionen/länet
SEMA	NGO konsultorganisation för prospektering/design av vattenanläggningar
Tshs	Tanzanianska shilling med kurs cirka Tshs 1000 = 4,10 kr
USAID	USA's SIDA
Ward	Område som består av flera byar
Ward Chairman	Ordförande i byområdets fullmäktige
Ward Councillor	Ordförande för byområdesstyrelse
Ward Executive Officer	Byområdets högsta tjänsteman
VAT	Mervärdesskatt
WUA (Water Users Organization)	Organisation för alla användare av vatten från ett visst område
XDC (District Chairperson)	Kommun(distrikt)fullmäktiges ordförande